
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС ФІНАНСОВЕ ПРАВО ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 328.126 (477).001895

С.О. Булавін
здобувач

Національна академія державного управління при Президентіві України

ПРАВОВИЙ СТАТУС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА КОНТРОЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН У СФЕРІ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто питання правового статусу Верховної Ради України як суб'єкта контрольних правовідносин у сфері банківської діяльності в Україні. Функціонування української держави на сучасному етапі неможливо без існування вищого законодавчого органу, що відіграє істотну роль у житті держави, у формуванні та здійсненні внутрішньої та зовнішньої політики. Склад парламенту повинен відображати соціальну структуру суспільства. Якісне представництво повинно мати свій вираз у соціальному, партійному, національному, територіальному, професійному, тендерному, парламентському представництві.

Ключові слова: законодавчий орган влади, парламентаризм, інститут парламенту, парламентські комітети, парламентар, консультативно-дорадча структура Верховної Ради України.

Діяльність парламенту є надзвичайно важливою й суттєво впливає на діяльність виконавчої та судової гілок влади. Парламент є єдиним законодавчим органом влади. Він є основною владною структурою держави, що може протистояти виконавчій владі в її прагненні отримати якомога більше прав для реалізації владних повноважень. Будь-який дисбаланс у протистоянні цих двох владних гілок завжди містить у собі елемент загрози для демократії. Упродовж багатьох століть знані світові філософи, політологи та соціологи, працюючи над теоретичними засадами побудови демократичного суспільства, намагалися врахувати всі можливі прояви негативних рис характеру людей, які стоять за владним кермом, щоб створити такі умови, за яких неконтрольовані дії владних осіб були б неможливими.

Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, відповідно до ст. 6 Конституції України. У ст. 75 Основного Закону визначено, що єдиним органом законодавчої влади в Україні є парламент – Верховна Рада України. Оскільки носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в державі є народ, а народ може здійснювати владу безпосередньо й через органи державної влади, діяльність парламенту є формою опосередкованого управління народом державою

[1]. Верховна Рада як орган державної влади покликана забезпечувати діяльність держави шляхом своєї парламентської діяльності. Державні органи призначаються саме для безпосереднього здійснення державної влади, для цього вони наділяються повноваженнями державно-владного характеру, керують державою, соціальними процесами та суспільними справами. Отже, діяльність Верховної Ради є діяльністю державно-владного органу, що за своїм характером є формою опосередкування діяльності держави.

Парламент є уособленням частини державної інституції, а саме однією з гілок влади, які в сукупності становлять організацію державної влади.

Інститут парламентаризму є ключовим елементом сучасних політичних систем: рівень демократизації суспільства залежить від міри наукового осмислення сутності парламентаризму, його впровадження в політичну практику держави. Інтерес до проблем функціонування інституту парламентаризму у вітчизняній науці державного управління зумовлений процесами, що відбуваються в українському суспільстві.

Аналіз наукової літератури свідчить, що українські науковці досліджували проблеми становлення парламентаризму й визначення правового статусу Верховної Ради України як суб'єкта контрольних правовідносин у сфері банківської діяльності (Ю.Г. Барабаш, В.К. Галіцин, І.І. Дьяконова, І.К. За-

любовська, О.А. Колодій, Г.Ф. Малащенко, О.А. Стародубова, О.П. Яценюк).

Конституційно-правовою основою визначення правового статусу Верховної Ради України як суб'єкта контрольних правовідносин у сфері банківської діяльності є такі нормативно-правові джерела: Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [1], Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 7 грудня 2000 р. № 2121-III [2], Закон України "Про комітети Верховної Ради України" від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР [3], Закон України "Про Регламент Верховної Ради України" від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI [4], Постанова Верховної Ради України "Про комітети Верховної Ради України сьомого скликання" від 25 грудня 2012 р. № 11-VII [5], Закон України "Про політичні партії в Україні" від 5 квітня 2001 р. № 2365-III [6], Закон України "Про вибори народних депутатів України" від 17 листопада 2011 р. № 4061-VI [7], Закон України "Про статус народного депутата України" від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII [8], Закон України "Про Рахункову палату" від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР [9], Закон України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999р. № 679-XIV [10].

Серед невіршених частин загальної проблеми все ще існує потреба в дослідженні правового статусу Верховної Ради України як суб'єкта контрольних правовідносин у сфері банківської діяльності.

Мета статті – дослідити правовий статус Верховної Ради України як суб'єкта контрольних правовідносин у сфері банківської діяльності.

Системна криза пострадянської України й нездатність Верховної Ради ефективно виконувати функції демократичного парламенту зумовили доцільність проведення конституційно-правової реформи. У межах трансформації українського суспільства активізувався конституційний процес, і центральним питанням політичної реформи стала зміна форми державного правління, перерозподіл повноважень між парламентом і Президентом. Від успішності здійснюваної реформи залежить не тільки демократична визначеність політичної системи країни, а й можливість інтеграції України в європейській структурі згідно з проголошеним зовнішньополітичним курсом [11]. Конституційний Суд України 30 вересня 2010 р. прийняв рішення, в якому він визнав закон про внесення змін до Конституції № 2222, прийнятий 8 грудня 2004 р., неконституційним і зобов'язав привести у відповідність з попередньою Конституцією 1996 р. усі прийнятні пізніше закони [12].

Унікальність парламенту як політичного інституту полягає в його ролі посередника між суспільством і органами виконавчої влади; системи, у якій формується владна воля нації на основі представництва структурованих груп інтересів на державному рівні. На етапі демократичних реформ соціальна структура змінюється надто швидко, і часто трапляється, що необхідні інституцій-

ні перетворення відбуваються зі значною затримкою. Інерційність української політичної системи багато в чому пов'язана з недоліками функціонування інституту парламентаризму. Сучасна українська політична еліта на практиці демонструє неспроможність ефективно керувати соціально-економічними та політичними процесами. Розвитку пострадянської України притаманна тривала нестабільність усієї державної системи, яка посилюється через відсутність форм реальної відповідальності владних структур.

Отже, можна констатувати, що побудова демократичного суспільства неможлива без існування інституту парламенту.

Ефективність роботи парламенту великою мірою визначається правовими засадами діяльності та функціонування законодавчого органу влади, політичних партій, депутатських фракцій, рівнем правової культури й політичною відповідальністю.

Згідно зі ст. 85 Конституції України, повноваження Верховної Ради України полягають у такому:

- прийняття законів, у тому числі у сфері банківської діяльності (п. 3 ст. 85 Конституції України), зокрема виключно законами України встановлюються: засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків; статус національної валюти, а також статус іноземних валют на території України; порядок утворення і погашення державного внутрішнього і зовнішнього боргу; порядок випуску та обігу державних цінних паперів, їх види і типи (п. 1 ч. 2 ст. 92 Конституції України);
- визначення засад внутрішньої і зовнішньої політики (п. 5 ст. 85 Конституції України);
- затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням (п. 14 ст. 85 Конституції України);
- призначення на посади та звільнення з посад Голови та інших членів Рахункової палати (п. 16 ст. 85 Конституції України);
- призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України за поданням Президента України (п. 18 ст. 85 Конституції України);
- призначення та звільнення половини складу Ради Національного банку України (п. 19 ст. 85 Конституції України);
- здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією (п. 33 ст. 85 Конституції України).

Верховна Рада України здійснює інші повноваження, які відповідно до Конституції України віднесені до її відання [1].

Згідно зі ст. 66 Закону України "Про банки та банківську діяльність" від 7 грудня

2000 р. № 2121-III, виокремлені такі форми державного регулювання діяльності банків:

I. Адміністративне регулювання:

- 1) реєстрація банків і ліцензування їх діяльності;
- 2) встановлення вимог та обмежень щодо діяльності банків;
- 3) застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру;
- 4) нагляд за діяльністю банків;
- 5) надання рекомендацій щодо діяльності банків.

II. Індикативне регулювання:

- 1) встановлення обов'язкових економічних нормативів;
- 2) визначення норм обов'язкових резервів для банків;
- 3) встановлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій;
- 4) визначення процентної політики;
- 5) рефінансування банків;
- 6) кореспондентських відносин;
- 7) управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції;
- 8) операцій з цінними паперами на відкритому ринку;
- 9) імпорту та експорту капіталу [2].

Важлива роль у реалізації контрольної функції ВР України належить парламентським комітетам, діяльність яких у здійсненні контрольних повноважень щодо Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади регулюється Конституцією України (ст. 85, 89), Законом України "Про комітети Верховної Ради України" від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР [3], Законом України "Про Регламент Верховної Ради України" [4], іншими нормативно-правовими актами.

Згідно із Законом України "Про комітети Верховної Ради України" від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР, визначено функції комітетів Верховної Ради України, а саме:

1. Комітети Верховної Ради України здійснюють такі функції:

- 1) законопроектну;
- 2) організаційну;
- 3) контрольну.

Згідно зі ст. 14 згаданого Закону, визначено контрольну функцію комітетів Верховної Ради України:

1. Контрольна функція комітетів полягає в:

1) аналізі практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, підготовці та поданні відповідних висновків та рекомендацій на розгляд Верховної Ради України;

2) участі за дорученням Верховної Ради України у проведенні "Дня Уряду України";

3) контролі за виконанням Державного бюджету України в частині, що віднесена до предметів їх відання, для забезпечення доцільності, економності та ефективності використання державних коштів у порядку, встановленому законом;

4) організації та підготовці за дорученням Верховної Ради України парламентських слухань;

5) організації та підготовці слухань у комітетах;

6) підготовці та поданні на розгляд Верховної Ради України запитів до Президента України від комітету відповідно до положень п. 34 ч. 1 ст. 85 Конституції України;

7) взаємодії з Рахунковою палатою;

8) взаємодії з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини;

9) направленні матеріалів для відповідного реагування в межах, установлених законом, органам Верховної Ради України, державним органам, їх посадовим особам;

10) погодженні питань, проведенні консультацій щодо призначення на посади та звільнення з посад керівників відповідних державних органів, створенні і ліквідації спеціальних державних органів, що віднесені до предметів відання комітетів, та здійсненні інших погоджень і консультацій у випадках, передбачених законом.

На підставі Постанови Верховної Ради України "Про комітети Верховної Ради України сьомого скликання" від 25 грудня 2012 р. № 11-VII утворені комітети Верховної Ради України сьомого скликання у кількості 29 [5].

Відповідно до Додатка до постанови Верховної Ради України від 25 грудня 2012 р. № 11-VII, визначено предмети відання комітетів Верховної Ради України сьомого скликання та Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації.

Предмети відання Комітету з питань фінансів і банківської діяльності такі: грошово-кредитна політика, банки та банківська діяльність, валютне регулювання, правовий режим цінних паперів, законодавче регулювання ринку цінних паперів, ринку фінансових послуг та фондового ринку, діяльність небанківських фінансових установ (та суб'єктів) страхової діяльності, функціонування фінансових ринків та запобігання відмиванню незаконних доходів.

Реалізуючи зазначені контрольні повноваження, комітет, за наслідками здійснюваного ним контролю, має давати фахову оцінку діяльності органу виконавчої влади, посадової особи, що має бути основою для оцінки їх діяльності та, при виявленні відхилень від приписів закону, – вжиття заходів впливу щодо їх усунення. Це забезпечить посилення ефективності контрольної діяльності комітетів парламенту за діяльністю органів виконавчої влади, сприятиме підвищенню результативності контрольної діяльності ВР України загалом.

Згідно із Законом України "Про Рахункову палату" від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР, Рахункова палата є постійно діючим органом контролю, який утворюється Верховною Радою України, підпорядкований і підзвітний їй [9].

Рахункова палата здійснює свою діяльність самостійно, незалежно від будь-яких інших органів держави.

- Завданнями Рахункової палати є:
- організація і здійснення контролю за своєчасним виконанням видаткової частини Державного бюджету України;
 - здійснення контролю за витрачанням бюджетних коштів;
 - здійснення контролю за утворенням і погашенням внутрішнього і зовнішнього боргу України;
 - визначення ефективності та доцільності видатків державних коштів;
 - контроль за фінансуванням загальнодержавних програм економічного, науково-технічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони довкілля;
 - контроль за дотриманням законності щодо надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам, міжнародним організаціям, передбачених у Державному бюджеті України;
 - контроль за законністю та своєчасністю руху коштів Державного бюджету України та коштів позабюджетних фондів в установах Національного банку України та уповноважених банках;
 - аналіз встановлених відхилень від показників Державного бюджету України та підготовка пропозицій про їх усунення, а також про удосконалення бюджетного процесу в цілому;
 - регулярне інформування Верховної Ради України, її комітетів про хід виконання Державного бюджету України та стан погашення внутрішнього і зовнішнього боргу України, про результати здійснення інших контрольних функцій.

До складу Рахункової палати входять Голова Рахункової палати та члени Рахункової палати: Перший заступник і заступник Голови, головні контролери та Секретар Рахункової палати.

Для розгляду питань планування й організації роботи Рахункової палати, методології контрольно-ревізійної діяльності, прийняття колегіальних рішень і підготовки висновків з матеріалів перевірок, ревізій, обслідувань та експертиз, а також підготовки звітів та інформаційних повідомлень створюється Колегія Рахункової палати.

До складу Колегії Рахункової палати входять Голова Рахункової палати, Перший заступник і заступник Голови, а також головні контролери – керівники департаментів Рахункової палати, Секретар Рахункової палати.

Повноваження Рахункової палати поширюються на: Верховну Раду України, органи виконавчої влади, Національний банк України, Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, інші державні органи й установи, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, фінансові установи (банки, кредитні установи, страхові компанії), господарські товариства, об'єднання громадян, недержавні фонди та інші недержавні некомерційні громадські організації у тій частині їх діяльності,

яка стосується використання коштів Державного бюджету України.

Рахункова палата щорічно не пізніше 1 грудня подає Верховній Раді України загальний письмовий звіт про результати виконання доручень Верховної Ради України, проведених перевірок, ревізій та обслідувань, а також про витрати на цю діяльність.

Звіт Рахункової палати, затверджений Верховною Радою України, публікується у виданнях Верховної Ради України.

Згідно зі ст. 2 Закону України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. № 679-XIV, Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації якого визначаються Конституцією України, цим Законом та іншими законами України [10].

Відповідно до ст. 6 вищезазначеного Закону, основною функцією Національного банку є забезпечення стабільності грошової одиниці України.

При виконанні своєї основної функції Національний банк має виходити із пріоритетності досягнення та підтримки цінової стабільності в державі. Національний банк у межах своїх повноважень сприяє стабільності банківської системи за умови, що це не перешкоджає досягненню цілі, визначеної у частині другій цієї статті.

Національний банк також сприяє додержанню стійких темпів економічного зростання та підтримує економічну політику Кабінету Міністрів України за умови, що це не перешкоджає досягненню мети, визначених в ч. 2 цієї статті.

Згідно зі ст. 7 Закону України "Про Національний банк України" від 20 травня 1999 р. № 679-XIV, Національний банк виконує такі функції:

1) відповідно до розроблених Радою Національного банку України Основних засад грошово-кредитної політики визначає та проводить грошово-кредитну політику;

2) монопольно здійснює емісію національної валюти України та організує готівковий грошовий обіг;

3) виступає кредитором останньої інстанції для банків і організує систему рефінансування;

4) встановлює для банків правила проведення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна;

5) організовує створення та методологічно забезпечує систему грошово-кредитної і банківської статистичної інформації та статистики платіжного балансу;

6) регулює діяльність платіжних систем та систем розрахунків в Україні, визначає порядок і форми платежів, у тому числі між банками;

7) визначає напрями розвитку сучасних електронних банківських технологій, створює та забезпечує безперервне, надійне та ефективне функціонування, розвиток ство-

рених ним платіжних та облікових систем, контролює створення платіжних інструментів, систем автоматизації банківської діяльності та засобів захисту банківської інформації;

8) здійснює банківське регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі;

9) здійснює погодження статутів банків і змін до них, ліцензування банківської діяльності та операцій у передбачених законом випадках, веде Державний реєстр банків, Реєстр аудиторських фірм, які мають право на проведення аудиторських перевірок банків;

10) веде офіційний реєстр ідентифікаційних номерів емітентів платіжних карток внутрішньодержавних платіжних систем;

12) складає платіжний баланс, здійснює його аналіз та прогнозування;

13) представляє інтереси України в центральних банках інших держав, міжнародних банках та інших кредитних установах, де співробітництво здійснюється на рівні центральних банків;

14) здійснює відповідно до визначених спеціальним законом повноважень валютне регулювання, визначає порядок здійснення операцій в іноземній валюті, організовує і здійснює валютний контроль за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензії Національного банку на здійснення валютних операцій;

15) забезпечує накопичення та зберігання золотовалютних резервів та здійснення операцій з ними та банківськими металами;

16) аналізує стан грошово-кредитних, фінансових, цінних та валютних відносин;

17) організує інкасацію та перевезення банкнот і монет та інших цінностей, видає ліцензії на право інкасації та перевезення банкнот і монет та інших цінностей;

18) реалізує державну політику з питань захисту державних секретів у системі Національного банку;

19) бере участь у підготовці кадрів для банківської системи України;

20) визначає особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану чи особливого періоду, здійснює мобілізаційну підготовку системи Національного банку;

21) вносить у встановленому порядку пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань, спрямованих на виконання функцій Національного банку України;

22) здійснює методологічне забезпечення з питань зберігання, захисту, використання та розкриття інформації, що становить банківську таємницю;

22-1) здійснює відповідно до компетенції повноваження у сфері депозитарного обліку;

22-2) забезпечує облік і зберігання переданих йому цінних паперів та інших коштовностей, що конфісковані (заарештовані) на користь держави та/або таких, які визнані безхазяйними, для чого може відкри-

вати рахунки в цінних паперах у депозитарних установах;

23) здійснює інші функції у фінансово-кредитній сфері в межах своєї компетенції, визначеної законом;

25) визначає порядок здійснення в Україні маршрутизації, клірингу та взаєморозрахунків між учасниками платіжної системи за операціями, які здійснені в межах України із застосуванням платіжних карток, емітованих банками-резидентами;

26) створює Засвідчувальний центр для забезпечення реєстрації, засвідчення чинності відкритих ключів та акредитації центрів сертифікації ключів, визначає порядок застосування електронного підпису, у тому числі електронного цифрового підпису в банківській системі України та суб'єктами переказу коштів;

27) видає ліцензії небанківським фінансовим установам, які мають намір стати учасниками платіжних систем, на переказ коштів без відкриття рахунків (z0407-13) та відкликає їх відповідно до законодавства;

28) веде реєстр платіжних систем, систем розрахунків, учасників цих систем та операторів послуг платіжної інфраструктури;

29) здійснює нагляд (оверсайт) платіжних систем та систем розрахунків.

У зв'язку із зазначеним особливою актуальності набуває пошук механізмів забезпечення правового статусу Верховної Ради України як суб'єкта контрольних правовідносин у сфері банківської діяльності в умовах подальшого розвитку парламентаризму в Україні.

Висновки. Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що здійснення Верховною Радою України функції контролю за діяльністю органів влади об'єктивно зумовлено організаційним поєднанням принципів законності з принципом поділу влади, що передбачає підконтрольність виконавчої та судової влади органу законодавчої влади. Тим самим забезпечується подальший розвиток засад парламентаризму в Україні, а саме функціонування парламентаризму є запорукою демократичного розвитку суспільства й держави.

Модернізація політичного життя та формування нових механізмів функціонування системи демократичного політичного управління, у тому числі професійних цінностей політичної еліти, в Україні потребують з'ясування сукупності принципів такого управління та їх діалектичного зв'язку із системою цінностей суспільства в історичному періоді. Оцінка й аналіз принципів політичного управління сучасної України показали, що в тій частині, де вони збігаються із ціннісними засадами сучасної соціальної парадигми та особистими цінностями політичної еліти, можливим є досягнення досить високих і стабільних результатів.

Враховуючи сучасне деструктивне становище українського парламенту в системі державних органів України, досліджено особливості правового статусу законодавчого органу влади як суб'єкта контрольних пра-

вовідносин у сфері банківської діяльності в Україні. Обґрунтовано, що наявність правових механізмів забезпечення парламентського контролю у сфері банківської діяльності в Україні є однією з найактуальніших проблем, вирішення якої відіграло би важливу роль у стабілізації політичного та економічного життя країни.

Список використаної літератури

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
2. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
3. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
4. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
5. Про комітети Верховної Ради України сьомого скликання : Постанова Верховної Ради України від 25 грудня 2012 р. № 11-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
6. Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
7. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17 листопада 2011 р. № 4061-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
8. Про статус народного депутата України Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
9. Про Рахункову палату : Закон України від 11 липня 1996 р. № 315/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.
10. Про Національний банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-XIV зі змінами і доп. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
11. Шаповал В.М. Парламентаризм і законодавчий процес в Україні : навч. посіб. / В.М. Шаповал. – К. : УАДУ, 2000.
12. Рішення Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України "Про внесення змін до Конституції України" від 8 грудня 2004 р. № 2222-IV від 30 вересня 2010 р. №20-рп/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/>.

Стаття надійшла до редакції 04.02.2014.

Булавин С.А. Правовой статус Верховной Рады Украины как субъекта контрольных правоотношений в сфере банковской деятельности в Украине

В статье рассмотрены вопросы правового статуса Верховной Рады Украины как субъекта контрольных правоотношений в сфере банковской деятельности в Украине. Функционирование украинского государства на современном этапе невозможно без существования высшего законодательного органа, который играет существенную роль в жизни государства, в формировании и осуществлении внутренней и внешней политики. Состав парламента должен отображать социальную структуру общества. Качественное представительство должно проявляться в социальном, партийном, национальном, территориальном, профессиональном, тендерном парламентском представительстве.

Ключевые слова: законодательный орган власти, парламентаризм, институт парламента, парламентские комитеты, парламентарий, консультативно-совещательная структура Верховной Рады Украины.

Bulavin S. Legal status of Verhovna Rada of Ukraine as a subject of control relations in the sphere of banking

Constitutionally legal relationship as indeed, any other relationship which are governed by the law are extremely complex, diverse and multi-faceted, multi-dimensional and they are marked gradation. These features require the State to establish legal mechanisms, procedures for the use of rights, duties, assuming responsibility. To this end, the state creates procedural rules designed to ensure optimal and efficient implementation of the rights and legitimate interests of the constitutional relations enshrined in the constitutional norms of substantive law.

Central among all kinds of legal process without a doubt takes the constitutional process. Constitutional process (from Lat. Processus – cheats, promotion, forward) – it is an established constitutional law procedure of its stakeholders on the creation, interpretation and implementation of the constitutional law and other legal provisions aimed at implementing the substantive constitutional rights in the course of these subjects their duties and powers of implementation, some of them of their rights and legitimate interests.

Consequently, the constitutional and procedural rules forming the constitutional process, should determine the latter purpose, the type of regulated relations, the persons who are directly involved in this process, the actions to be carried out by them, the timing and sequencing of implementation of these actions, as well as legal means, that ensure the functioning of the process.

Revealing the content of the constitutional process, it is also advisable to determine the place of procedural rules in the legal system of society. Settlement of legal activity procedural rules, its quality depends on the degree of importance of appropriate social relations to society, their complexity and diversity, the imperative or dispositive legal norms regulating material, a number of other objective and subjective factors. As constitutional law regulates the most important for society social relations that are celebrated complicated political and legal nature and multifaceted structural construction, the imperative nature of legal regulation, it is logical to assume that the constitutional process itself is determinative for the state and society.

The notion of the constitutional process in the science of constitutional and procedural law is usually regarded in the broad and narrow sense. In the narrow sense of the constitutional process is traditionally understood as the statutory procedure for the consideration and decision of the constitutional justice cases by the constitutional ideas and appeals subjects constitutional process. Also under the constitutional process is sometimes understood as separate subjects procedure attraction constitutional relationship to the constitutional and legal responsibility, and sometimes even to build the constitutional process in the design and adoption of the Constitution and constitutional laws as the legal foundations of state building, in other words, is the process of creating the foundations of the state. In a broad sense as the constitutional process consider how to resolve the constitutional and procedural rules of the activities of public authorities and their officials and other authorized entities, aimed at the implementation of substantive constitutional, as well as some other related industries right in the creation, interpretation and implementation of legal norms that constitute the legal basis for these branches of law.

Based on the definition of the constitutional process as established constitutional norms about the activities of the creation, interpretation and implementation of constitutional law and other legal norms aimed at achieving certain social or legal result, it is appropriate to classify the constitutional process for the types of legal activity on the law-making, law and explanatory implements right.

Constitutional-law-making process is an established constitutional law procedures of entities constitutional relationship of legal analysis and assessment of the needs of society, and the formation of appropriate and adequate social development of legal decisions and acts. Depending on the types of law-making and the nature of its subjects can be identified legislative, electoral process (the last two are also considering and implementing the activities of the positions right, if we consider the participation of citizens in these processes procedure realization of their political rights under the Constitution). Consequently, in the law-making process involved public authorities, as well as people as its only legitimate media.

The subjects of the right process can be any legal subjects. However, the special form of the right – law enforcement, only authorized entities that public authorities may have the right to perform any act aimed at the implementation of this activity. And in order enforcement is carried out basic function of government – protection and enforcement of the right as well as the use of state coercion.

Constitutional process in its broadest sense is based on several principles as defining, guiding ideas for its implementation. For the most part these principles constitute the foundation principles of the individual state bodies and their officials who represent so legal specifics procedural forms of their activity (for example, general principles of justice provided for in the Constitution or the principles of the electoral process, certain electoral law, and the like).

In the development of the content of the constitutional process its most characteristic feature is the sequence that indicates a severe regulatory requirements of priority actions, which governs perfection, optimality and efficiency of the constitutional process. On the contrary, the lack of legal regulation of this sequence, and the more her absence, significantly reduces the quality of the constitutional process, its dynamics and, consequently, makes it impossible or significantly complicates the implementation subjects constitutional relationship to their legal rights and obligations.

Key words: legislative authority, parliamentarism, the institution of Parliament, parliamentary committees, parliamentarians, consultative and advisory structure of the Verkhovna Rada of Ukraine.